

3 Οκτωβρίου 2013

Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης

Εορτάζει στις 3 Οκτωβρίου εκάστου έτους.

Έρωτι φλεγόμενος του σου Δεσπότη,
τη φλογί παρέδωκας σαυτὸν ηδέως.
Τρίτη Οκτωβρίοιο θάνε Διονύσιος.

Τέμνη κεφαλὴν· και το λοιπὸν ως μέγα!

Ἄρας γὰρ αὐτὴν, Διονύσιε τρέχεις.

Τμηθεὶς Διονύσιε τρίτῃ κεφαλὴν θέες αἴρων.

Βιογραφία

Ο Άγιος Διονύσιος καταγόταν από την πόλη των Αθηνών. Ἐξῆσε και μαρτύρησε τα χρόνια που αυτοκράτορας ήταν ο Δομετιανός. Διακρίθηκε για τη φιλοσοφική του κατάρτιση κα τη βαθιά του καλλιέργεια.

Αρχικά ήταν ειδωολάτρης και μέλος της Βουλῆς του Αρείου Πάγου. Το κήρυγμα όμως του Αποστόλου Παύλου άγγιξε την παιδευμένη και ευαίσθητη ψυχή του και βαπτίσθηκε. Αργότερα διαδέχθηκε στον επισκοπικό θρόνο των Αθηνών τον ευσεβή Ιερόθεο. Επιβραβεύθηκε από το θεό για τη χριστιανική του δράση με το χάρισμα να επιτελεί θαύματα.

Περιοδευσε σε πολλά μέρη της Δύσης, όπου κήρυξε τον ευαγγελικό λόγο και ερμήνευσε τις ιερές γραφές. Όταν έφθασε στο Παρίσι συνελήφθη και αργότερα αποκεφαλίσθηκε. Μαζί του μαρτύρησαν και δύο μαθητές του, ο Ρουστικός και ο Ελευθέριος. Ο ηγεμόνας της περιοχής έδωσε εντολή να μη θάψει κανείς τα άγια λείψανα των μαρτύρων, όμως κάποιοι χριστιανοί τα φύλαξαν και όταν δεν υπήρχε πλέον φόβος τα ενταφίασαν με τιμές.

Ο Άγιος Διονύσιος υπήρξε συγγραφέας πλήθους θεολογικών συγγραμμάτων, από τα όποια παραθέτουμε σε μετάφραση ορισμένα λόγια του, σχετικά με την Αγιότητα, τη Βασιλεία και την Κυριότητα του Θεού: «Αγιότητα, λοιπόν, είναι κατά τη γνώμη μας η καθαρότητα η ασημάδευτη από οποιοδήποτε μίasma, η πλήρης και ολότελα άσπιλη. Βασιλεία είναι η τακτοποίηση κάθε ορίου, κάθε τάξης, κανονισμού, κατάστασης . Κυριότητα δεν είναι μόνο η υπεροχή πάνω στους χειρότερους, άλλο και η συνολική των καλών και αγαθών και πλήρης ολοκτησία, καθώς και η αληθινή και αμετάβλητη βεβαιότητα. Γι' αυτό και η κυριότητα ετυμολογείται από το "κύρος" και το "κύριο" και το "κυρίευν". Θεότητα είναι η

πρόνοια που θεάται τα πάντα και με τέλεια αγαθότητα “περιθέει” (περιέχει) και συνέχει τα πάντα, τα γεμίζει με τον εαυτό της και υπερέχει από όλα όσα απολαμβάνουν τα δώρα της πρόνοιας της» (Διονυσίου Αρεοπαγίτου, «Περί Θείων Ονομάτων». Εκδόσεις Π. Πουρναρό).

Περισσότερες και πιο συγκεκριμένες ιστορικές πληροφορίες για τη ζωή του Αγίου Διονυσίου δεν έχουμε πλην αυτών των λίγων που προαναφέραμε. Τα υπόλοιπα που αναφέρουν ορισμένοι Συναξαριστές ανήκουν στα πλαίσια της παραδόσεως και μόνο.

Ύστερα από την με αριθμ. 22/30 Σεπτεμβρίου 1999 μ.Χ. εγκύκλιο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, η μνήμη του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου συμπεριελήφθηκε να τιμάται επιπρόσθετα και στις 12 Οκτωβρίου όπου και ορίσθηκε να τιμάται η Σύναξη των εν Αθήναις Αγίων.

Απολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ήχος δ΄.

Χρηστότητα εκδιδαχθείς, και νήφων εν πάσιν, αγαθήν συνείδησιν ιεροπρεπώς ενδυσάμενος, ήντλησας εκ του Σκεύους της εκλογής τα απόρρητα, και την πίστιν τηρήσας, τον ίσον δρόμον τετέλεκας, Ιερομάρτυς Διονύσιε. Πρέσβευε Χριστώ τω Θεώ, σωθήναι τας ψυχάς ημών.

Έτερον Απολυτίκιον

Ήχος πλ. α΄. Το συνάναρχον Λόγον.

Αγρευβείς τω του Παύλου Πάτερ κηρύγματι, υφηγητής ανεδείχθης των υπέρ νουν δωρεών, διανοία υψηλή καλλωπιζόμενος, των γαρ αύλων ουσιών, τας αρχάς μυαταγωγείς, ως μύστης των απορρήτων, και της σοφίας εκφάντωρ, Ιερομάρτυς Διονύσιε.

Κοντάκιον

Ήχος πλ. δ΄. Τη υπερμάχῳ.

Ὡς τῶν ἀρρήτων μνητὴν καὶ υφηγήτορα Καὶ τῶν αὐλῶν οὐσιῶν ιεροφάντορα
Ἀνυμνούμεν σε ἀξίως Ἱερομάρτυς. Ἀλλ' ὡς πλήρης τῆς τοῦ Πνεύματος ἐλλάμψεως
Τῆς σῆς χάριτος μετάδος τὰς ψυχαῖς ἡμῶν Τῶν βοώντων σοι, χαίροις Πάτερ
Διονύσιε.

Ἄτερον Κοντάκιον

Ήχος πλ. δ΄. Τη υπερμάχῳ.

Τὰς οὐρανίους διαβάς πύλας ἐν πνεύματι, μαθητευθεὶς τῷ ὑπὲρ τρεῖς οὐρανοὺς
φθάσαντι, Ἀποστόλου Διονύσιε τῶν ἀρρήτων, ἐπλουτίσθης πάσαν γνῶσιν καὶ
κατηύγασας, τοὺς ἐν σκότει ἀγνωσίας πρὶν καθεύδοντας, διο κράζομεν, Χαίροις
Πάτερ παγκόσμιε.

Ὁ Οἶκος

Ἄγγελος ἐξ ἀνθρώπων ἀρεταῖς χρηματίσας, ὁ μέγας Διονύσιος πάσαν, ὡς
υπόπτερος, ἐμυήθη τὸν νοῦν τὴν οὐράνιον γνῶσιν· διο ἄσμασιν , ὡς Ἄγγελον
τιμήσωμεν, βοῶντες πρὸς αὐτὸν τοιαύτα.

Χαίρε, ὁ γνους Χριστὸν διὰ Παύλου, χαίρε, πολλοὺς πρὸς Χριστὸν ἐπιστρέψας.

Χαίρε, πολυθέου σκηνῆς ολετήριον, χαίρε, θεογνώστου βουλῆς σκοπευτήριον.

Χαίρε, βίβλος θεοχάρακτος, μυστηρίων θησαυρὲ, χαίρε πίναξ θεομόρφωτε, καὶ

διόπτρα ουρανού.

Χαίρε, ότι το Παθος του Κυρίου κατείδες, χαίρε, ότι προθύμως δι' αυτόν σφαγιάζη.

Χαίρε, πηγή βλυστάνουσα άφεσιν, χαίρε, ρανίς κοιλαίνουσα άνοιαν.

Χαίρε, οδός απλανής σωτηρίας, χαίρε, φραγμός ασεβών παροδίας.

Χαίροις, Πατερ παγκόσμιε.

Μεγαλυνάριον

Των υπερκοσμίων θεωριών, γεγονώς επόπτης και εκφάντωρ θεοειδής,
θεαρχικωτάτων, ελλάμψεων το κάλλος, πανσόφως διαγράφεις, ω Διονύσιε.

Έτερον Μεγαλυνάριον

Πρώτος Αθηναίων Αρχιερεύς, πρώτος τε και μάρτυς γεγονέναι αξιωθείς, υπέρ
ημών απάντων ποιού σην ικεσίαν Θεώ, θερμαίς λιταίς σου, ω Διονύσιε.

Οπτικοακουστικό Υλικό

Ακούστε το απολυτίκιο!

Ακολουθία Αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτου

ΕΚ ΤΗΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ

Ποίημα Αποστόλου Βαλληνδρά

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΝ

Απολυτίκιον.

Ήχος γ´. Θείας πίστεως.

Χαίρει έχουσα Αθηνών πόλις αντιλήπτορα και πολιούχον τον πρωτεπίσκοπον αυτής Διονύσιον, Αρχιερέων λαμπρόν εγκαλλώπισμα και των μαρτύρων σεμνόν επικόσμημα. Αξιάγαστε, Χριστόν τον Θεόν ικέτευσεν τηρεῖν ἡμᾶς και πόλιν σου απείραστον. Ἡ πόλις των Αθηνών χαίρει, γιατί έχει βοηθό και φρουρό τον πρώτο της επισκοπο, τον ιερό Διονύσιο, που είναι η λαμπρή ωραιότητα των αρχιερέων, και το σεμνό στολίδι των μαρτύρων. Συ αξιοθαύμαστε, παρακάλεσε τον Χριστό να φυλάγει την πόλιν σου και όλους μας μακρυά από κάθε πειρασμό.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΟΝ

Μεσώδιον Κάθισμα.

Ήχος πλ. δ´. Την Σοφίαν και Λόγον.

Αθηνών πολιούχον και πρεσβευτήν, Δικαστών τον προστάτην και πρεσβευτήν, αξίως τιμώμέν σε και ωδαίς μεγαλύνομεν, ότι εν πάσιν έστης το άριστον πρότυπον, το λόγω τε και πράξει βιώσαν εν χάριτι. Όθεν και προβαίνη προ ημών αοράτως ως θείον υπόδειγμα και της πίστεως έρεισμα, ιερέ Διονύσιε. Πρέσβευε ουν Χριστώ τω Θεώ, όπως μεθέξωμεν τούτων της χάριτος, οι γεραίροντες κατά χρέος την μνήμην σου. Άξια τιμούμε, και με ωδές μεγαλύνουμε, εσένα τον φρουρό

και πρεσβευτή των Αθηνών, και τον προστάτη αλλά και εμπνευστή των δικαστών, γιατί σε όλα έγινες το άριστο προτυπο και στον λόγο σου και στις πράξεις σου, αφού εβίωσες με τη χάρη του Θεού το θέλημά Του. Τώρα έρχεσαι μπροστά μας αοράτως σαν θείο υπόδειγμα και στήριγμα της πίστεως, ιερέ Διονύσιε. Πρέσβευε λοιπόν στον Χριστό, να γίνουμε κι εμείς μέτοχοι της χάριτός Του, δοξάζοντας την μνήμη σου, όπως είναι το χρέος μας.

Κοντάκιον.

Ήχος πλ. δ΄. Τη υπερμάχῳ στρατηγῷ.

Των Αθηναίων πας ο Δήμος ευφημήσωμεν τον Ιεράρχην τον κλεινόν και πολυθαύμαστον, ότι πρώτος ποιμενάρχης ημών κατέστη. Και ως έχει το προβάδισμα της πίστεως, ούτως έλαβε και πρώτος το μαρτύριον. Διο κράζομεν· Χαίρε μάρτυς πρωτόαθλε. Ἴς έλθει όλη η πόλη των Αθηνών, με ύμνους να δοξάσουμε τον ένδοξο ιεράρχη, που με τα έργα του έγινε άξιος απείρου θαυμασμού, γιατί έγινε ο πρώτος μας ποιμενάρχης. Και όπως έχει το προβάδισμα της πίστεως, έτσι έλαβε και το πρωτείο του μαρτυρίου. Γι αυτό με ύμνους του λέγομε: Χαίρε μάρτυς πρωτόαθλε.

Ο Οίκος. Άγγελος πρωτοστάτης.

Άριστος οικονόμος του Χριστού ανεδείχθης της πάλαι Αθηνών Εκκλησίας. Και ως εγένου αυτής Ποιμήν πρώτος κατά τάξιν, σαυτόν ηνάλωσας κηρύσσων και ποδηγετών. Διο βοώμεν προς σε ταύτα·

Χαίρε, ο γνους τον Θεόν δια Παύλου,

Χαίρε, ο δους εις αυτόν τα πάντα.

Χαίρε, ότι Άρειον Πάγον κατέλιπες,

Χαίρε, ότι άγιον Βήμα κατέλαβες.

Χαίρε, ότι συ εβίωσας τον κανόνα τον χρυσούν,

Χαίρε, ότι συ εμόχθησας δια ποίμνιον το σον.

Χαίρε, ότι το πλήθος των ειδώλων καθείλες

Χαίρε, ότι το σκότος το της πλάνης απήρες.

Χαίρε, ποιμήν ψυχών, ακατάβλητε,

Χαίρε, πατήρ πιστών, αδαπάνητε.

Χαίρε, οδόν σωτηρίας γνωρίσας,

Χαίρε, οδόν μαρτυρίου βαδίσας,

Χαίρε, μάρτυς πρωτόαθλε.

Αναδείχθηκες άριστος οικονόμος των δωρεών του Χριστού στην αρχαία εκκλησία των Αθηνών. Και επειδή έγινες πρώτος ποιμένας της κατά την τάξη, καταδαπάνησες τον εαυτό σου κηρύσσοντας και καθοδηγώντας την. Γι αυτό σου λέγομε αυτά τα λόγια:

Χαίρε συ που γνώρισες τον Χριστό από τον απόστολο Παύλο,

χαίρε συ που Του έδωσες τα πάντα.

Χαίρε γιατί εγκατέλειψες τον Αρειο Πάγο,

χαίρε συ που κατέλαβες το Άγιο Βήμα.

Χαίρε γιατί έζησες με βάση τον χρυσό κανόνα του ευαγγελίου,

Χαίρε γιατί εμόχθησες για το ποίμνιό σου.

Χαίρε γιατί γκρέμισες το πλήθος των ειδώλων,

Χαίρε γιατί διέλυσες το σκοτάδι της πλάνης.

Χαίρε γιατί είσαι ο ακούραστος ποιμένας των ψυχών,

Χαίρε γιατί είσαι ο αδαπάνητος πατέρας των πιστών.

Χαίρε γιατί γνώρισες τον δρόμο της σωτηρίας,

Χαίρε γιατί βάδισες τον δρόμο του μαρτυρίου.

Χαίρε συ ο πρώτος μάρτυς των Αθηνών, που αγωνίσθηκες και νίκησες.

Συναξάριον.

Τη γ' του αυτού Μηνός, μνήμη του αγίου ενδόξου, ιερομάρτυρος Διονυσίου, πρώτου Επισκόπου Αθηνών.

Στίχοι.

Έρωτι φλεγόμενος του σου Δεσπότη,

τη φλογί παρέδωκας σαυτόν ηδέως.

Τρίτη Οκτωβρίουο θάνε Διονύσιος.

Από την αγάπη του Δεσπότη σου Χριστού φλεγόταν η ψυχή σου,

και γι αυτό ευχαρίστως παρέδωκες τον εαυτό σου στη φωτιά.

Κατά την Τρίτη του Οκτωβρίου ο Διονύσιος πέθανε για χάρη του Χριστού.

Ταις αυτού πρεσβείαις, Χριστέ ο Θεός, ελέησον και σώσον ημάς. Αμήν.

Εξαποστειλάριον.

Ήχος β΄. Τοις Μαθηταίς συνέλθωμεν.

Τον θείον Διονύσιον Αθηνών τον προστάτην και πολιούχον κράτιστον, αντιλήπτορα θείον, ανυφημούμέν σε πάντες πόθω και κατά χρέος, και εκζητούμεν σώζεσθαι το κλεινόν ημών άστν εκ συμφορών και παντοίων νόσων τε και κινδύνων. Συ γαρ υπάρχεις πάντοτε η ημών σωτηρία. Έσένα τον θείο Διονύσιο που είσαι ο προστάτης των Αθηνών, και ο δυνατός φρουρός της πόλης και βοηθός της, σε δοξολογούμε με όλη τη δύναμη της ψυχής μας, αποδίδοντάς σου το χρέος για αυτή την βοήθεια. Σε παρακαλούμε να σώζεις την ένδοξη πόλη μας από τις συμφορές και από κάθε ασθένεια και κίνδυνο. Γιατί εσύ είσαι πάντα η σωτηρία μας.

Εις τους Αίνους. Δόξα. Ήχος πλ. β΄.

Ο αληθής Θεός ουκ εν χειροποιήτοις ναοίς κατοικεί, ουδέ υπό χειρών ανθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενός τινος. Τούτο μαθών υπό του Παύλου, Διονύσιε, έθηκας την ψυχήν σου εις κατοίκησιν Αυτού. Και πολλούς υιούς και θυγατέρας αναδείξας εκίνησας την οργήν του Άρχοντος του σκότους. Και συμβουλία τούτου τω πυρί παρεδόθης. Καθαρθείς δε και λάμπας ως χρυσός εν χωνευτηρίω προσετέθης ταις λαμπηδόσι του ουρανού. Και νυν, λειτουργών εις το άνω θυσιαστήριον, πρέσβευε υπέρ ημών προς Κύριον. Ό αληθινός Θεός δεν κατοικεί σε χειροποίητους ναούς, ούτε δέχεται περιποιήσεις από τα χέρια των ανθρώπων, γιατί δεν έχει ανάγκη από κάτι, που μπορούν αυτοί να Του προσφέρουν. Τούτο μαθαίνοντας από τον απόστολο Παύλο, παρέδωσες την ψυχή σου για να κατοικήσει μέσα της ο Θεός. Και αφού ανέδειξες πολλούς υιούς και θυγατέρες του φωτός, δηλαδή Αυτού του Χριστού, εκίνησες την οργή του άρχοντος του σκότους, δηλαδή του διαβόλου. Και αφού παραδόθηκες με τη συμβουλή του στη φωτιά, και καθαρίσθηκες σαν τον χρυσό στο καμίνι και στο χωνευτήριο, προστέθηκες στις λαμπερές ακτίνες του ουρανού. Και τώρα που λειτουργείς στο ουράνιο θυσιαστήριο, πρέσβευε στον Κύριο για τις ψυχές μας.

Μεγαλυνάριον.

Πρώτος Αθηναίων Αρχιερέυς, πρώτος τε και μάρτυς γεγονέναι αξιωθείς, υπέρ ημών απάντων ποιού σην ικεσίαν Θεώ, θερμαίς λιταίς σου, ω Διονύσιε. Έσύ Διονύσιε, που αξιώθηκες να γίνεις πρώτος αρχιερέυς των Αθηνών και πρώτος

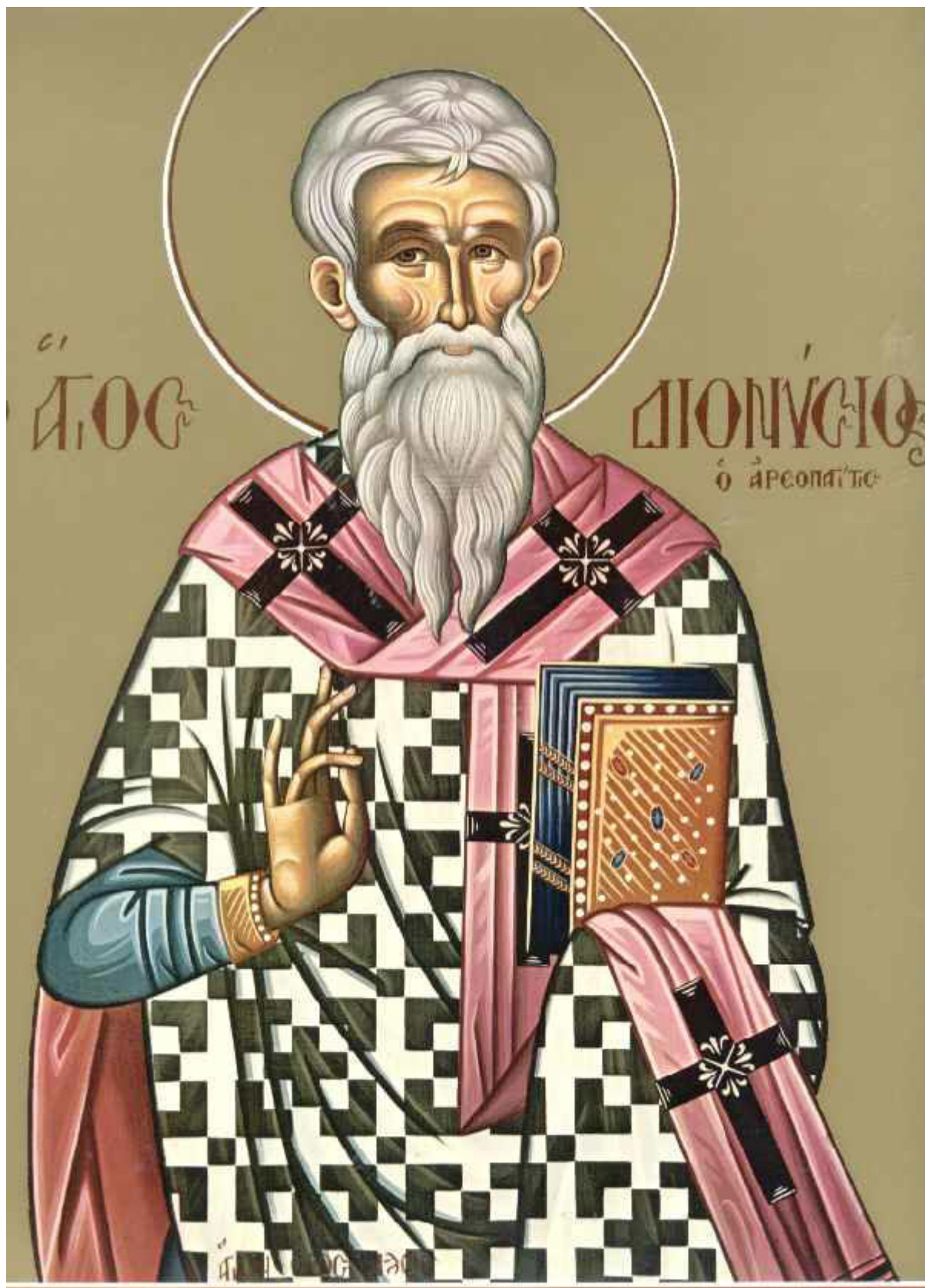
μάρτυς, κάμε για μας όλους την ικεσία σου προς τον Θεό με τις θερμές σου προσευχές.

Δίστιχον.

Δέξαι τον ύμνον αδεξίου σου ψάλτου,

ον σοι προσφέρει εκ βαθέων καρδιάς. Ἄγιε Διονύσιε, δέξου τον ύμνο, που ο αδέξιος ψάλτης σου

σου προσφέρει από τα βάθη της καρδιάς του.

Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης

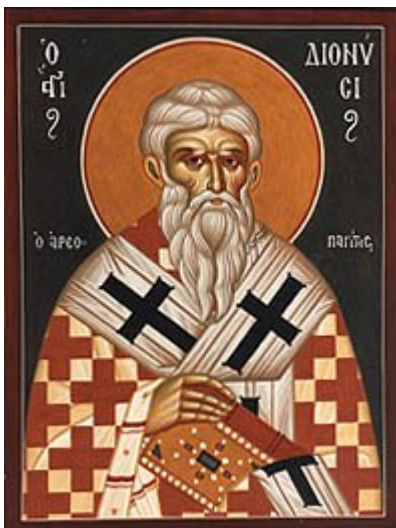
Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης

Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης

Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης

Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης

